

AIDI VALLIK

KÕIGE TÄHTSAM PÄEV

JOONISTANUD TUULIKE KIVESTU

AIDI VALLIK

KÕIGE TÄHTSAM PÄEV

PILDID JOONISTANUD TUULIKE KIVESTU

Raamatu väljaandmist on toetanud Eesti Kultuurkapital

Raamatu said Tallinna Keskraamatukogult kingiks kõik Tallinnas
2021. aastal kooliteed alustanud lapsed.

Toimetaja Margit Ross
Kujundaja Tuulike Kivestu

Tekst © Olivia Saar, Aidi Vallik, 2021

Pildid © Tuulike Kivestu, 2021

© Tallinna Keskraamatukogu, 2021

ISBN 978-9916-9525-2-8

HEA LUGEJA!

Kas sulle luuletused meeldivad? Küllap ikka, luuletusi lugeda on tore. Mõned luuletused on sellised, et jäävad nagu iseenesest meelde ja siis saab neid teistele peast ette lugeda. Mõned luuletused on isegi sellised, et on meeles ka veel siis, kui oled juba suur. Nii võib juhtuda küll, luuletusi lugedes ei tea kunagi, mis põnevad asjad toimuma võivad hakata. Sul võib isegi tulla mõte ise luuletama hakata. Mida sa sellest arvad?

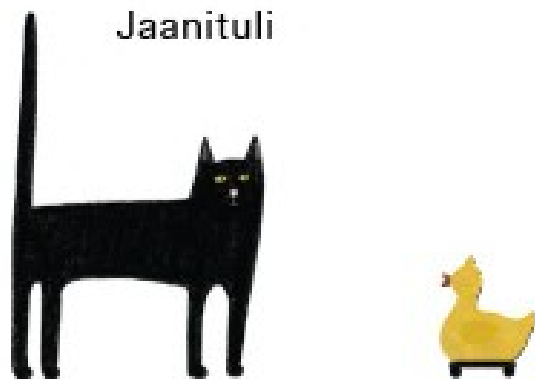
Kui oled kõik luuletused järjest läbi lugenud, siis keera raamat teist pidi ja hakka teisest otsast pihta. Ja kui ka kõik need luuletused on läbi loetud, siis tule raamatukokku. Juturaamatud, pildiraamatud, luuleraamatud, aga ka mängud ja head sõbrad ootavad sind. Oled raamatukogus alati oodatud.

Sinu raamatukogu

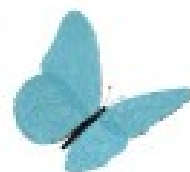
SISUKORD

Värviline elu	7
Kiire augustilauluke	8
Kõige tähtsam päev	10
Tere, kool!	11
Seened	13
Tuul	14
<i>Halloween</i>	16
Juhtmed	18
Pea ei taha arvutada	19
Vaene laps	20
Kelgumägi	23
Lumi suus	24
Pikk purikas	26
Lumememm	29

Sõber jõulukene	30
Jõulusalm	31
Viimase hetke jõulusalmid	32
Arva ära	34
Kadekops	37
Ilma naljata	38
Sõbrapäev	39
Üheskoos	41
Hullumaja	42
Emakeeles	44
Lapsed ja loigud	46
Munadepühade munad	48
Jaanituli	51

VÄRVILINE ELU

Milleks olla nārviline?

Elu on ju värviline.

Ainult tusatujust just
elu on me ümber must.

Mata maha paha tuju!

Asjadel on värv ja kuju!

Mõni hetk on roheline,
värske nagu sündind ime.

Mõni sinine ja mõtlik,
teine kollane ning tõtlik.

Mõni tund on tulekarva,
mõni kuldne – aga harva.

Mõni imepäev on aga
kirju nagu paabu saba!

Ainult tusatujust just
elu on me ümber must.

KIIRE AUGUSTILAUKE

Purki ja potti,
salve ja kotti,
külma ja keldrisse
punne ja visse.

Kapsast ja kurki
pütti ja purki.

Tomatit, ploome
viime ja toome.

Herneid ja kirsse
teeme me sisse.

Õunu ja marju
kappi saab varju.

Porgandit, peeti
võeti ja veeti.

Keedeti moosi
pajad ja toosid.

Pudelid, pakid,
et külmik on pakil!

Kelder saab täis –
eks talvel siis näis!

KÕIGE TÄHTSAM PÄEV

Oi, kui tähtis hetk on see,
kui käima õpib väike laps!
Tähtis on ka see, kui ütleb
juba sõnu üks või kaks.
Aga kõige tähtsam päev on
sellel ajal alles ees –
see on siis, kui lapsel algab
pikk ja tubli koolitee.

TERE, KOOL!

Tere, meie õpetaja!

Tere, tahvel!

Tere, kriit!

Enne kevadet ma siit
ära kindlasti ei lähe,
sest on vaja saada pähe
tuhat tehet,
sada salmi,
teha ülesanded valmis,
saada laita,
saada kiita,
vahetunnis aega viita,
sõprust sõlmida ja veel
pulli teha kooliteel!
Tegevust on kevadeni,
nii et jään nüüd siia seni.

Eks ju, sulgi, koolimaja,
sellist last on siia vaja?

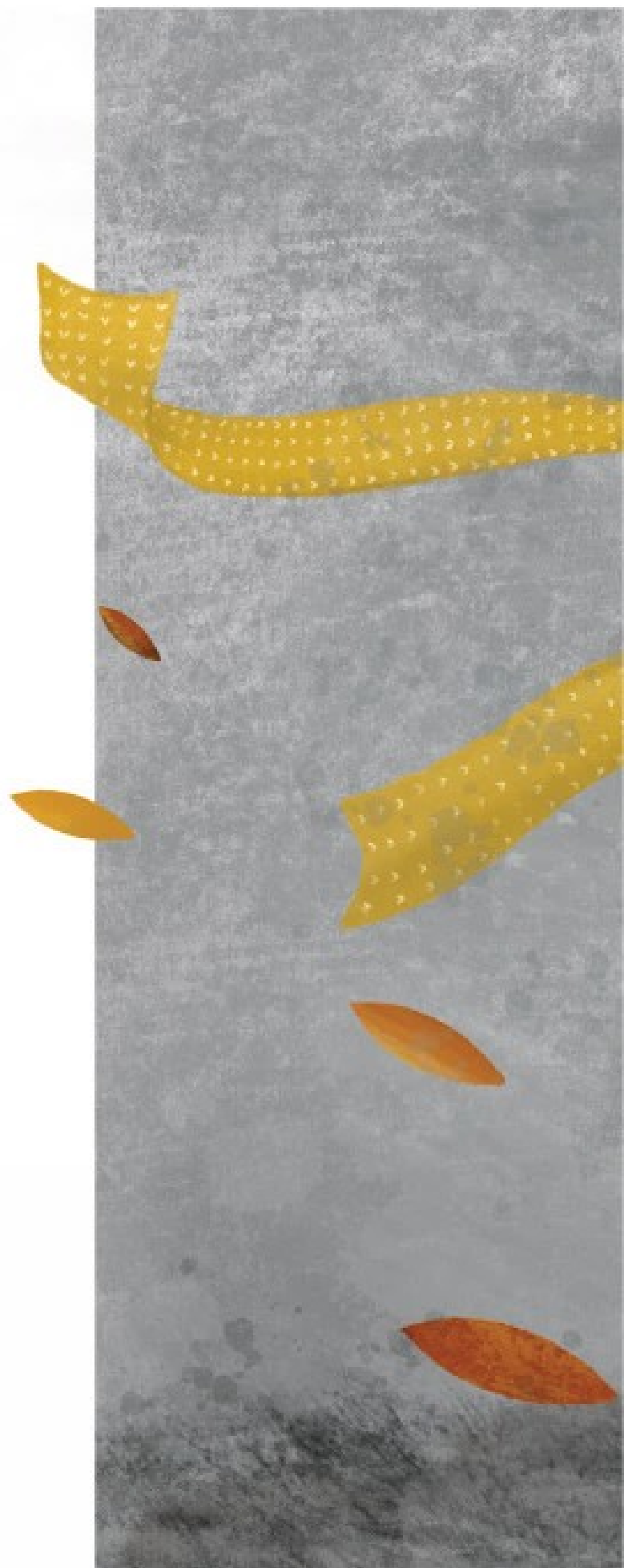
SEENED

Sügisel ei ole vaja
välismaale reisida.
Lähme hoopis lähemale!
Metsa minna pole vale:
seal on puhas õhk ja puhkus,
mine kas või mitu puhku!
Ja ka reisisuveniirid
on seal tasuta kõik ravis.

Seened, seened,
metsameened,
koju kaasa tulevad!
Neist saab prisket seenepraadi,
kastet, suppi, pirukat.
Või siis purki marinaadi
paneme nad kiiruga.
Siis need seened, metsameened,
tuletavad reisi meelde.

TUUL

Tuul tuleb ei tea kust ja puhub.
Toob viiruse ja topib suhu.
Ta kisub jope lahti eest
ja puhub täitsa külmaks seest.
Ta puhub õhu kõledaks
ja lambid õhtul põlema
ja kirjud lehed alla puust
ja juuksed sassi nagu tuust
ja jalad märjaks lombiveest
ja suvetunde välja seest.
Tuul puhub üle maa ja vee
ja kohale toob sügise.

HALLOWEEN

Kõrvits kuldne, küünal sees,
vaimu kutsub välja see.

Tulge, kõik te kollikaimud,
tondid, painajad ja vaimud,
tulge-tulge!

Ootab juba
tonte terve meie tuba.
Igavaks on elu läinud,
kui ei ole kaua näinud
ühtki korralikku kolli,
kes ei mängiks lihtsalt lolli.

JUHTMED

Kassil on küüned,
koeral on hambad,
hobusel kabjad
ja lokid on lambal.
Minul on juhtmed.
Need juhtmed on pikad.
Vähemalt öeldakse
nii mulle ikka,
kui ma pean pidama pikemalt aru,
enne kui lõpuks saan millestki aru.

PEA EI TAHA ARVUTADA

Küll on raske arvutada,
kui on pea kui tühi pada:
siis kui kopsid, koliseb,
ja siis kui kõpsid, kõliseb.
Kaks pluss kaks või viis pluss neli
tahab aga õiget heli,
täpset väljatimmimist
ja rehkenduse pinnimist.
Kuidas häälestada pea
arvutuseks ülepea,
kui ta kõmiseb kui pada,
matemaatikat ei jaga?

VAENE LAPS

Kui sul rahakott on tühi,
siis ei ole mingeid pühi
ega lihtsat ostlemistki –
rahata ei osta miskit!

Oh ja ah.
Näe, pensionärgi
üha rahasaamist väärrib,
aga laps?
Aga laps
jäetud vaesest vaesemaks.

Kui on ema kitsi koi
ja isa pahur vanatoi,
siis sentigi ei saa neilt laps
ja jääbki üha vaesemaks
ja osta midagi ei saa,
ei lelu, kommi või halvaad.

See pole üldse õiglane,
kuid mis sa ikka ära teed,
kui oled ainult väike laps
ja kitsid on su emps ja paps.

KELGUMÄGI

Libe lauge kelgumägi –
sel on isevärki vägi.
Kes teeb liu või kohe kaks,
sellel tuju paremaks
läheb iseenesest!
Tore tunne on ju sest,
kui su kelk saab sisse hoo,
lendab üle lumes loo,
liugleb kas või sada meetrit,
maha pealt ei pilla Peetrit,
Maiut, Karli – ühtki last,
kes kelgumäel on lustimas.

Kelgumägi, kelgumägi –
seal on talve rõõm ja vägi!

LUMI SUUS

Lumi on siin ja lumi on seal.
Lumi on saapas ja katuse peal,
lumi on maas ja lumi on puus,
lumi on kindas ja lumi on suus ...

Sülita välja!

Sülita välja!

Lumi ei tee su kõhus küll nalja!
Lumi teeb haigeks su kurgu ja kõri,
punaseks pintseldab hingamislõõrid.

Säh sulle lund siis, mis põõsas ja puus,
saapas ja katusel, kindas ja suus!

PIKK PURIKAS

Kui pakane on öösel suur
ja päeviti on sula,
siis kasvab purikas kui puu,
ent tagurpidi puha.
Saab iga päev ta pikemaks
kas sentimeeter või ka vaks.

Ja ma vaatan ja ma loodan,
et kui kannatlikult ootan,
siis ühel päeval purikas
on pikk kui pikim kurikas
ja rõõmsalt ulatuksin ma
maas seistes seda limpsima!

LUMEMEMM

Sirgelt seisab lumememm,
kes on õues oma klemm.
Memm ei ole lihast-luust,
memm on hoopis teisest puust:
sulalumest mõnusast
ja lumesajust õdusast,
mängulustist kõbusast
ja talvapäevast lõbusast.
Sest et ainult lumest teha
saab ju lumememme keha.
Lumememme hing on aga
kõik see rõõm, mis talv meil jagab.

SÕBER JÕULUKENE

Oh, sa sõber jõulukene,
kuusepuu ja piparkook!
Tule, ütlen sulle tere,
tule, ootab jõuluroog!

Tule, jõulukene, tuppa,
annan sulle terekäe!
Istu maha, ära rutta,
lõpuks oled meil nüüd käes!

Küünlasära, salmi algus,
kuuselõhn ja ahjulõõm –
nii loob ennast jälle valgus,
ilu, armastus ja rõõm.

JÕULUSALM

Tulnud pole jõulusalm
sealt, kus kasvab kõrge palm,
kuumalt ookeanirannalt
ega kõrbe taevamannast.

Minu jõulusalm on uus,
kasvas metsas kuusepuus,
lesis jõululumehanges,
karastust sai külmas kanges.

Mina tulin, nägin, leidsin,
oma pähe ära peitsin!
Jõuluvana, sulle ma
selle sain nüüd lugeda!

VIIMASE HETKE JÕULUSALMID

Jõuluaeg on mulle armas,
rõõmu tunneb iga varvas,
särab silm ja laulab suu:
küll on kena jõulupuu!

Juba jõuab jõuluvana,
tal on kotis jõulukana,
kanal kaasas jõulumuna,
munal helgib jõulukuma.

Tere, jõuluvana pai,
oodata sind kaua sain!
Sest kui viimati sind nägin,
oli kinke terve mägi!

Jõuluvana, tere-tere!
Kas on terve sinu kere?
Et sa jaksaks seekord ka
meile kinke tassida!

Jõuluvana, sulle salmid
on mul aasta läbi valmis.
Tule täna, tule homme,
ikka kinke too ja komme!

Oh sa aeg ja oh sa vaev,
pikalt tuli jõluaeg!
Küll ma alles ootasin,
armas jõuluvana, sind!

ARVA ÄRA

Arva ära, kes see on,
kellel kõntsa täis on onn,
kellel praht käib üle pea
ja kes numbreid peast ei tea?

Vale puha! Kui see oleks
sina, oleks elu kole!
Sina oled hoopis parem,
tõused üles palju varem,
pai saad, mitte ata-ata,
sest ei jäta kasimata
oma nina ega tuba
ja ka numbreid tunned juba!

KADEKOPS

Kadekopsul elu kidur,
toime endaga ei saa.
Olgu paast või olgu pidu,
tegemist on teistega!
Kellel parem on kui minul?
Miks mul kibedam on sibul?
Miks on teisel rohkem raha?
Tahan, et tal oleks paha,
sama paha, kui on minul,
või siis natukene rohkem!
Siis mul olla oleks uhkem.

Taevas, kaitse kadekopsu,
kes saab elult ainult lopsu,
sest et iseendaga
toime kadekops ei saa.

ILMA NALJATA

On elu kurb ja naljata,
kui keegi meist ei naljata,
ei viska villast, aja pada,
vaid kogu aeg on tõsi taga.
Ja liiga palju tõsidust
toob kaasa, et me meel on must!

Must, süsimust
ja mustem veel
on inimese tõsimeel:
kui kokku puutud,
tondiks muutud!

Seepärast parem naljata,
et elu poleks naljata!

SÕBRAPÄEV

Tere-tere, sõber hea!
Sinu päev on, kas sa tead?
Tulen toon sul sooja musi,
kamaluga kallistusi,
sest et õige sõber on
rohkem väärt kui kullatonn!

Igal inimesel peaks
olema üks sõber hea,
või veel parem, kohe mitu,
sest ei mitmus sõprust riku!
Mida suurem sõprusring,
seda rõõmsam inimhing!
Tere-tere, sõber hea!
Sinu päev on, kas sa tead?

ÜHESKOOS

Mul vasak käsi sõbra peos
ja paremas on lipp,
kui käime sünnipäevapeol,
kus igaüks on VIP.
Kui päris sünnipäevalaps
on meie Eesti riik,
siis sünnipäevalapsed, naks,
me oleme kõik siin!
Sest riik, see olen mina ju
ja sõbrad kõik on ka,
me emad, isad, kodud, puud –
kõik kogu täiega!
Seepärast lippki minu käes
on rõõmus trikoloor,
sest isamaa me oleme
kui värvid üheskoos.

HULLUMAJA

Kui on õues sajuilmad,
siis me lapsed mängust ilma
olla ei või ometigi!
Mürada saab toaski hästi,
joosta majas risti-rästi,
kui on taevas must kui pigi.

Möll käib ees ja madin taga.
Ema tuleb padinaga,
hüüab: „Lõpetage ära!”
Hüüab: „Siin on hullumaja!
Pole sellist möllu vaja!
Ärge tehke sellist kära!”

Pärast mitut-setut korda,
kui ta käinud nõudmas korda,
mõtlesime: miks ka mitte?
Hullumajas oled vabalt,
müra kas või paigast naba.
Kedagi ei aja närvi
see, kui mäng teeb veidi lärmi.
Võtaks kolimise ette?

EMAKEELES

Mulle meeldib emakeeles
rääkida, sest see on meeles
teistest keeltest paremini,
see on rohkem ihu ligi,
sellest tuleb tõhus tunne!
Kui sa vajud näiteks unne,
siis näed undki emakeeles,
sest et see on ikka meeles
teistest keeltest paremini,
nagu särk on ihu ligi.

SÕIDA TASA
ÜLE SILLA...

LAPSED JA LOIGUD

Mättad on tahedad,
ööd on veel jahedad,
kevadist vett on kõik kohad täis!
Tuuled on mahedad,
loigud on lahedad –
kevadel laps aina loikudes käib.

Loigus ju soliseb,
sulpsab ja vuliseb,
loik, see on kevadel viimane trend!
Kummik see koliseb,
emme see poriseb:
„Ära siis ometi märjaks tee end!”

Jalas on kummikud,
loigus on ummikud –
katsu, et ise veel sisse sa saad!
Loik, see on kevad ju!
Loik, see on kena ju!
Kogu see lõbu on tasuta maas!

MUNADEPÜHADE MUNAD

Mäkerdi-mökerdi,
käkerdi-kökerdi,
värviti mune
ja keedeti neid.
Munata ei jäänud
ainuski neid,
ei taat ega memm,
ei paps ega emm,
ei plika, ei põnn –
mis munadeõnn!

Kõik tegid koksti
ja kõik tegid kõksti
ja munade koored
siis tegid prõksti
ja võidu sai see
vägevaim mees,
kelle munadel tugevam
koor oli ees!

JAANITULI

Jaanipäeval päev on pikk
nagu terve igavik.

Ja kui otsa saab kord seegi,
päeva pikendavad leegid.

Suur ja uhke jaanituli
annab valgust hommikuni,
särab paaril öisel tunnil,
särab suure suve sunnil.

Tuli praksub, tuli mühab,
see on päikse rõõmupüha,
mida oma rinnas kaasa
saame kanda terve aasta!